

**3. ZÁKLADNÍ ŠKOLA U ŘÍČANSKÉHO LESA ŘÍČANY,
PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE**

**ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM
PRO PŘÍPRAVNOU TŘÍDU ZÁKLADNÍ ŠKOLY**

1. Identifikační údaje

Název ŠVP: Školní vzdělávací program pro přípravnou třídu

Údaje o škole:

3. základní škola u Říčanského lesa Říčany, příspěvková organizace
Školní 2400/4
251 01 Říčany

ředitel školy: Mgr. Dalibor Dudek

e - mail: info@zs.ricany.cz

tel.: 323 666 555

www.zs.ricany.cz

IČO: 72 045 396

Zřizovatel školy:

Město Říčany
Masarykovo náměstí 53
251 01 Říčany

tel.: 323 618 111

e-mail: podatelna@ricany.cz

Platnost dokumentu od: 1. září 2022

Číslo jednací:

271/ZSLES/2022

podpis ředitele:

razítko školy:

Školská rada dne 28. 6. 2021 podpořila školní vzdělávací program pro přípravnou třídu a jeho následnou realizaci od školního roku 2022 – 2023.

2. Charakteristika školy

2.1. Charakteristika přípravné třídy

Přípravná třída byla uvedena do provozu ve školním roce 2022/2023a je umístěna v dužinovém pavilonu naší školy. Přípravný ročník je určen dětem s odkladem školní docházky na základě vyšetření školského poradenského zařízení. Do třídy může docházet minimálně deset a maximálně patnáct dětí. Docházka do přípravné třídy je bezplatná.

Třídu tvoří učebna. Je vybavena vhodným nábytkem, hračkami, didaktickými pomůckami a audiotechnikou. Prostředí je podnětné, příjemné a nestresující.

Zřízení přípravného ročníku si klade za cíl systematicky připravovat děti k úspěšnému zahájení prvního ročníku povinné školní docházky. Individuálně přistupovat ke každému dítěti a touto cestou uplatňovat specifické potřeby dětí k učení. Hravou a motivační formou je postupně učit školnímu režimu, soustředěnosti a zvládání úkolů.

V průběhu školního roku je záměrem školního vzdělávacího programu přípravné třídy, aby děti rozvíjely a osvojovaly si dovednosti a znalosti v oblastech sebeobsluhy, sociálních dovedností, motoriky, oblastech komunikace a rozvoje řeči, prostorových představ, výtvarné a pracovní dovednosti. Záměrem je také podporovat fyzickou i duševní pohodu a vést děti ke zdravým životním postojům.

Přípravná třída se nezapočítává do povinné školní docházky, děti se neklasifikují.

K dokumentaci se používá třídní kniha pro předškolní vzdělávání, třídní výkaz pro I. stupeň ZŠ a osobní složka dítěte, která obsahuje veškerou dokumentaci.

U každého dítěte je veden záznamový arch, kde třídní učitelka zaznamenává pokroky a rozvoj dítěte v jednotlivých oblastech. Ve spolupráci se školním poradenským zařízením vede třídní učitelka diagnostiku dětí. V dokumentaci jsou také přiloženy zprávy z pedagogicko-psychologické poradny s individuálním doporučením.

Děti nedostávají vysvědčení, ale závěrečné slovní hodnocení.

2.2. Charakteristika vzdělávacího programu

Obsah vzdělávání se řídí dle RVP PV. Vzdělávání dětí je přizpůsobeno jejich fyziologickým, sociálním a emocionálním potřebám. Průběh vzdělávání a obsah učiva jsou rovněž řízeny dle závěrů a doporučení z vyšetření školského poradenského zařízení. Cílem vzdělávacího programu je rozvíjet u dětí samostatnost, schopnost spolupráce, jazykové a rozumové schopnosti, motorickou obratnost, fantazii, sebedůvěru. Hra je základní jednotkou procesu vzdělávání a je promítnuta v každodenních činnostech. Cílem přípravné třídy je vytvářet příjemné a podnětné prostředí pro rozvíjení všech individuálních potřeb dětí.

3. Podmínky vzdělávání

3.1. Věcné podmínky

Třída se nachází v prvním přízemí – školním pavilonu, kde probíhá pracovní část dne, je vybavena lavicemi, tabulí a nástěnkami. Prostor pro odpočinek je vybaven kobercem a v blízkosti jsou skříňe s policemi, kde mají děti k dispozici didaktické pomůcky, hračky, skládačky, společenské hry, výtvarné potřeby, časopisy, knihy a encyklopedie. V blízkosti třídy se nachází sociální zařízení.

Šatna je také v družinovém pavilonu. V tomto prostoru se děti samostatně převlékají. Třída využívá také další prostory školy, jako například sportoviště, tělocvičnu, přírodovědné arboretum. Děti si mohou v odpoledních hodinách navštěvovat družinu a vybírat z řady kroužků z nabídky agentur pro volný čas.

3.2. Životospráva

Životospráva je v přípravné třídě důsledně dodržována a jsou brány ohledy na somatický, psychosociální i zdravotní vývoj dítěte. Dětem je poskytována plnohodnotná a vyvážená strava, je zachována vhodná skladba jídelníčku.

V rámci stravování děti dochází na obědy do školní jídelny, která se nachází v budově školy nad družinou. Dopolnední a odpolední svačiny, včetně pitného režimu, mají děti zajištěny z domova.

3.3. Psychosociální podmínky

S přípravnou třídou úzce spolupracuje školní psycholog a ostatní členové školního poradenského pracoviště. Poskytuje, dle potřeb dětí, individuální terapie hrou. Také realizuje podle nabídky výukové programy zaměřené na prevenci proti patologickým jevům.

Důležitým aspektem pro motivaci a správný rozvoj dětí je pochvala a kladné hodnocení. Ve třídě pracujeme s odměnami za splněné úkoly, a to formou získávání razítek. Tento způsob hodnocení motivuje děti k aktivitě, zodpovědnosti a samostatnému rozhodování. Děti se učí vzájemné důvěře, empatii, spolupráci a odpovědnosti.

Všem dětem dáváme možnost se postupně adaptovat na nové prostředí i situace. Učitelka a případně asistentka pedagoga respektují potřeby dětí, reagují na ně a napomáhají v jejich uspokojování. Děti nesmějí být přetěžovány, či stresovány spěchem, nepřiměřenými nároky. Řízené činnosti jsou prokládány relaxačními chvilkami, odpočinkem, hrou apod.

Všechny děti mají rovnocenné postavení. Dětem se dostává jasných a srozumitelných pokynů. Třída je pro děti kamarádským společenstvím, ve kterém jsou zpravidla rády.

Děti jsou vedeny k přímé komunikaci s pedagogem, jeho přístup k dětem je podporující, sympatizující, vstřícný. Vzdělávací nabídka odpovídá mentální úrovni předškolního dítěte, pedagog počítá s aktivní spoluúčastí dětí na činnostech, vede děti k samostatnému rozhodování. Učitelka se vyvaruje negativním slovním hodnocením, podporuje děti v samostatné práci, oceňuje konkrétní výkony. Vztahy mezi dětmi a dospělými stojí na vzájemné důvěře, toleranci, zdvořilosti. Děti jsou vedeny k vzájemné solidaritě, pomoci. Přiměřeně věku dětí, avšak důsledně, se snaží dospělí vést děti k povinnostem, učit děti zdravému asertivnímu chování, k dodržování stanovených pravidel a k odpovědnosti za své chování. Učitelka (i asistentka) cíleně podporují a budují dobré vztahy mezi dětmi ve třídě a nenásilnou formou vedou prevenci proti šikaně.

3.4. Organizace vzdělávání

Provoz přípravné třídy je od 8.30 do 12.10 hodin. Děti mohou docházet do ranní družiny, která je otevřena od 6.30 hodin. Školní družina poté navazuje na konec výuky a je v provozu do 17.00 hodin.

3.5. Denní program Čas (hodin)	Obsah
8.15 - 8.30	scházení dětí, přechod do třídy, příprava pomůcek
8.30 - 8.45	přivítání se, komunitní kruh, seznámení se s činnostmi daného dne
8.45 - 9.55	skupinová či individuální práce s dětmi dle rozvrhu
9.55 - 9.25	hygiena
9.25 - 10.10	skupinová či individuální práce s dětmi
10.10 - 10.30	hygiena, svačina
10.30 – 11.15	skupinová či individuální práce s dětmi
11.15 – 11.25	hygiena
11.25 – 12.10	čtení na pokračování, relaxace, relaxační a pohybová cvičení
12.10	pobyt venku (v případě příznivého počasí), hry dle zájmu dětí, individuální práce s dětmi
	sebeobsluha, hygiena, oběd, odchod domů nebo do školní družiny

Časový rozvrh dne je pouze orientační. Jednotlivé činnosti mohou být pozměněny vzhledem k pracovnímu tempu, uspokojení a zájmu dětí. Přestávky jsou zařazeny dle potřeb dětí a charakteru činností.

3.6. Organizace

Denní řád v přípravné třídě je dostatečně pružný, reaguje na individuální možnosti dětí. Poměr spontánních a řízených činností je během dne vyvážený, včetně aktivit, které škola organizuje nad rámec běžného programu. Naší snahou je nenásilná příprava dítěte na přechod do prvního ročníku základní školy a na změny, které jej po vstupu do první třídy čekají.

3.7. Řízení přípravné třídy

Přípravná třída je součástí školy. Její řízení, metodický dohled i kontrolní a hospitační činnost je plně v kompetenci ředitele školy.

3.8. Personální a pedagogické zajištění

Chod přípravné třídy zajišťují třídní učitelka a případně asistentka pedagoga. Obě se stále sebezvzdělávají, navštěvují školení, semináře a kurzy, které mohou aktuálně využívat při práci s dětmi v přípravné třídě. Dětem je dle potřeb poskytována individuální péče školního speciálního pedagoga.

Učitelka přípravné třídy vede vzdělávání tak, aby:

- se děti cítily v pohodě (po stránce fyzické, psychické i sociální)
- se děti rozvíjely v souladu se svými schopnostmi a možnostmi a současně byl podněcován jejich individuální rozvoj
- děti měly dostatek podnětů k učení a radost z něho
- bylo posilováno sebevědomí dětí a jejich důvěra ve vlastní schopnosti

- děti měly možnost vytvářet a rozvíjet vzájemné vztahy a cítit se ve skupině bezpečně
- byl podporován a stimulován rozvoj jejich řeči a jazyka
- se děti seznamovaly se vším, co je pro jejich život a každodenní činnosti důležité
- děti mohly pochopit, že mohou prostřednictvím vlastních aktivit ovlivňovat své okolí
- děti obdržely speciální podporu a pomoc, pokud ji dlouhodobě či aktuálně potřebují.

3.9. Spolupráce s rodiči

Rodiče jsou průběžně informováni o dění a aktivitách ve třídě. Ať už formou zpráv v deníčku, na webových stránkách základní školy nebo emailovými zprávami. V pravidelných intervalech jsou uspořádány třídní schůzky. Rodiče se také mohou zúčastnit individuálních konzultací, na nichž jsou informováni o pokrocích a úspěších dítěte. V rámci konzultace mohou nahlédnout do portfolia a prohlédnout si tak práce dítěte.

3.10. Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Dítětem se speciálními vzdělávacími potřebami se rozumí dítě, které k naplnění svých vzdělávacích možností, k uplatnění, užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Podpůrná opatření realizuje základní škola. Jelikož je přípravná třída zřízena pro děti s odkladem školní docházky, je samozřejmostí, že úzce spolupracujeme s pedagogicko – psychologickou poradnou, odbornými lékaři. Každé dítě má vypracovanou pedagogicko – psychologickou poradnou vstupní zprávu, na základě které je do přípravné třídy přijímáno a která nám také poskytne základní informace o osobní anamnéze dítěte, včetně eventuálních specifických vývojových vad či poruch učení, stavu výslovnosti, laterality apod.

Rámcové cíle a záměry předškolního vzdělávání jsou pro vzdělávání všech dětí společné. Při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami je třeba jejich naplňování přizpůsobovat tak, aby maximálně vyhovovalo dětem, jejich potřebám a možnostem.

3.11. Podmínky vzdělávání dětí nadaných

Zjišťování mimořádného nadání u dítěte provádí školské poradenské zařízení. Pro žáky mimořádně nadané se taktéž vypracovává individuální vzdělávací plán dítěte, kde je doplněna nabídka dalších aktivit podle zájmů a mimořádných schopností či mimořádného nadání dětí. Rozvoj a podpora mimořádných schopností je zajišťována a organizována tak, aby nebyla jednostranná a neomezila pestrost a šíři obvyklé vzdělávací nabídky.

Naše škola dodržuje podmínky k co největšímu využití potenciálu každého dítěte s ohledem na jeho individuální možnosti. To platí v plné míře i pro vzdělávání dětí nadaných.

Jelikož děti předškolního věku procházejí různými obdobími nerovnoměrného a skokového vývoje, není vždy jednoduché rozlišit, zda jde o nadání dítěte či o akcelerovaný vývoj v určité oblasti. Dítě, které vykazuje známky nadání, je dále podporováno.

4. Organizace vzdělávání

Poskytování předškolního vzdělávání je podle zákona veřejnou službou. Přípravnou třídu lze zřídit, pokud se v ní bude vzdělávat nejméně 10 dětí. Přípravné třídy se naplňují do maximálního počtu 15 dětí.

O zařazování žáků do přípravné třídy rozhoduje ředitelka školy na žádost zákonného zástupce dítěte a na základě písemného doporučení školského poradenského zařízení (speciálně pedagogické centrum, pedagogicko – psychologická poradna).
Cílem přípravné třídy je systematicky děti připravovat k bezproblémovému zařazení do vzdělávacího procesu, adaptovat se na školní prostředí a předcházet tak případným neúspěšným začátkům v 1. ročníku základní školy. Děti jsou v přípravné třídě hodnoceny průběžně – vyhodnocováním hodnotících archů (dětská razítka místo známkování), výstupním hodnocením.

4.1. Kritéria přijímání dětí a jejich zařazování do přípravné třídy

Do přípravné třídy jsou zařazovány děti, kterým byl udělen odklad školní docházky z důvodu sociální a komunikační nezralosti, výjimečně děti pětileté, u kterých je předpoklad, že zařazení do přípravné třídy vyrovná jejich vývoj. Do třídy děti přicházejí na doporučení speciálně pedagogického centra, případně pedagogicko – psychologické poradny, se souhlasem rodičů a ředitelky školy.

Doporučení pro vyšetření dítěte se speciálně pedagogickém centru nebo v pedagogicko – psychologické poradně může vydat i mateřská škola, kterou dítě navštěvuje.

Přijímací řízení podléhá správnímu řádu a řídí se metodickými pokyny a směrnicemi při přijímání žáků do základních škol – přípravných tříd. O zařazení dítěte do přípravné třídy základní školy rozhoduje ředitelka školy. V případě zájmu převyšujícího kapacitu přípravné třídy rozhodují o přijetí tato kritéria:

1. dítě s trvalým pobytem v Říčanech s následující předností:
 - 1.1 dítě, které opakovaně získalo odklad začátku povinné školní docházky,
 - 1.2 dítě, jež získalo první odklad začátku povinné školní docházky,
 - 1.3 dítě, u něhož je předpoklad, že zařazení do přípravné třídy vyrovná jeho vývoj

2. dítě bez trvalého pobytu v Říčanech s následující předností:
 - 1.1 dítě, které opakovaně získalo odklad začátku povinné školní docházky,
 - 1.2 dítě, jež získalo první odklad začátku povinné školní docházky,
 - 1.3 dítě, u něhož je předpoklad, že zařazení do přípravné třídy vyrovná jeho vývoj

V případě celkového počtu zájemců vyššího, než maximální možný počet vzhledem ke kapacitě školy, bude o přijetí dětí na úrovni jednotlivých kritérií rozhodnuto losem.

5. Charakteristika vzdělávacího programu přípravné třídy

Už v předškolním období jsou vytvářeny základy klíčových kompetencí, které jsou důležité pro zahájení a další pokračování vzdělávání dítěte.

Pro etapu předškolní přípravy jsou za klíčové považovány tyto kompetence :

1. Kompetence k učení
2. Kompetence k řešení problémů
3. Kompetence komunikativní
4. Kompetence sociální a personální
5. Kompetence činnostní a občanské

Kompetence k učení

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje
- získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení
- získává elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, všímá si co se kolem něho děje, chce porozumět věcem, dějům a jevům, které kolem sebe vidí, raduje se z toho, co samo zvládlo

- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvíjí úsilí, soustředí se na činnost, pamatuje si
- pokud se mu dostává uznání a ocenění, učí se s chutí.

Kompetence k řešení problémů

- všímá si dění a problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní originální nápady); využívá přitom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost
- chápe, že vyhybat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou
- rozpoznává problém, dokáže jej pochopit, učí se postupovat od jednoduššího ke složitějšímu
- problémům se nevyhýbá, naopak se snaží nalézt řešení, nebojí se chybovat.

Kompetence komunikativní

- dokáže vést dialog, mluví ve větách, zvládá vyjádřit své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému
- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly
- v běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými
- ovládá dovednosti, jež předcházejí čtení a psaní
- dovede využít komunikativní a informativní prostředky, se kterými se běžně setkává
- ví, že se lidé dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit.

Kompetence sociální a personální

- samostatně rozhoduje o svých činnostech, umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- uvědomuje si, že za sebe i své jednání zodpovídá a nese důsledky
- dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování agresivitu a lhostejnost
- ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje, je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná umí odmítnout
- dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování, ubližování.

Kompetence činnostní a občanské

- svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky
- má smysl pro povinnost ve hře, práci i v učení, k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně, váží si práce i úsilí druhých
- dbá na zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí
- chápe, že se může o tom, co dělá rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat.

6. Vzdělávací obsah

Vzdělávací obsah přípravné třídy je rozdělen do tematických celků. Tento způsob uspořádání propojuje vzdělávací obsahy. Tematické celky obsahují dále podtémata, která se vztahují k určitým situacím ze života dětí, reagují na aktuální témata daného období. Tematické celky je možné v průběhu roku uzpůsobovat aktuálním potřebám a situacím. Z tohoto vzdělávacího obsahu třídní učitelka vychází při tvorbě třídních vzdělávacích programů.

Tematické celky jsou podrobněji konkretizovány a zpracovány do předmětů. Časové rozvržení předmětů není pevně stanoveno. Rozhodující jsou individuální potřeby každého dítěte. Jednotlivé předměty se mohou tedy vzájemně prolínat a jsou vedeny s ohledem na pracovní tempo, zájem a soustředěnost dětí. Počtem vyučovacích hodin se přípravná třída shoduje s rozvrhem v prvního ročníku, tedy 20 hodin týdně. Přestávky jsou vedeny podle potřeb dětí a daných činností.

6.1. Předměty

1. vytváření kulturně sociálních a hygienických návyků (SN)
2. rozumová výchova (RV)
3. matematické představy (MP)
4. pracovní výchova (PV)
5. výtvarná výchova (VV)
6. tělesná výchova (TV)
7. hudební výchova (HV)

6.2. Vzdělávací oblasti

1. Dítě a jeho tělo
2. Dítě a jeho psychika
3. Dítě a ten druhý
4. Dítě a společnost
5. Dítě a svět

6.3. Formy a metody práce

Formy a metody práce vycházejí ze specifických požadavků a potřeb dětí umístěných v této třídě. Činnosti jsou zaměřeny mimo jiné tak, aby vycházely ze závěrečného doporučení školského poradenského zařízení a stimulovaly uvedené oblasti. Vše je přizpůsobeno individuálním potřebám dětí. Konkrétní činnosti a úkoly jsou dětem předkládány tak, aby byly srozumitelné a snadno realizovatelné. Důležitý je motivační charakter a hravá forma aktivit. Děti jsou vhodnou formou aktivně zapojovány a motivovány k účasti na všech činnostech. Pokud se do činnosti z různých důvodů nechtějí zapojit, mají možnost si zvolit z nabídky jiných aktivit, s ohledem na zachování tématu. Prostředí třídy je vybaveno řadou didaktických pomůcek pro rozvoj dovedností v jednotlivých oblastech.

Vzdělávání je uskutečňováno po celou dobu denního programu a probíhá vyvážené formou spontánních a řízených aktivit. V průběhu dne se střídají individuální i skupinové formy práce.